

ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน*

Factors Affecting the Elderly's Potentials at the Municipalities in Lamphun Province

พระครูปลัดชาติชาย ญาณโสภณ

Phrakrupalad Chatchay Yannasobhano

วัดรมณียาราม จังหวัดลำพูน

Wat Rommaneeyaram, Lamphun Province

E-mail: chatchay@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุซึ่งเป็นประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลอุโมงค์ เทศบาลตำบลบ้านกลาง เทศบาลตำบลต้นธง อำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน จำนวน 380 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าด้านวัสดุ (Materials) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคน (Man) ด้านการจัดการ (Management) และด้านเงิน (Money) ตามลำดับ โดยเทศบาลได้จัดรถกู้ชีพและรถรับส่งผู้ป่วยเพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุ เทศบาลได้ให้ความเสมอภาคแก่ผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียม และจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในกิจกรรมของผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม 2) หลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านร่วมประเมินผล ด้านร่วมคิดร่วมวางแผน ด้านร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมปฏิบัติ ตามลำดับ โดยเทศบาลได้แจกเบี้ยยังชีพตรงตามกำหนดเวลา จัดให้มีการประชุมหารือ และร่วมตัดสินใจ

* Received May 6, 2022; Revised May 29, 2022; Accepted June 5, 2022

ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน และให้ประเมินผลกิจกรรมทุกครั้ง 3) หลักสูตรศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านศีล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านสมาธิ และด้านปัญญา ตามลำดับ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความประพฤติทางกาย วาจา ใจ โดยสุจริต ส่งเสริมการไหว้พระ 9 วัด และส่งเสริมให้มีสุขภาพกายใจที่เข้มแข็ง ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัว และช่วยเหลืองานสังคม 4) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยการบริหาร (X1) หลักการมีส่วนร่วม (X2) หลักสูตรศึกษา (X3) แต่ละปัจจัยมีอิทธิพลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล; ศักยภาพ; ผู้สูงอายุ

Abstract

The objective of this research was to study factors affecting the elderly's potential in the municipalities. A methodology was the quantitative method, data were collected with questionnaires from 380 samples who were 60 years old and above and lived at Tambol Umong, Tambol Ban Klang, Ton Thong Municipalities in Muang District, Lamphun Province, derived from the population of 7,546 people. Data were analyzed by frequency, percentage, means, standard deviation, and simple regression analysis. Findings were as follows: Factors affecting the elderly's potential development of municipalities in Lamphun Province were as follows: 1) The administrative factor, overall was at the high level, and was found that the material factor was at the highest average. The man, management, and budgetary aspects were at lesser averages, accordingly. The municipalities provided rescue cars and ambulances for the elderly to and from hospitals together with providing capable personnel to run activities for the elderly. Furthermore; the municipalities extended the services equally for the elderly and allocated suitable budgets for elderly activities. 2) The principle of participation overall was at a high level and was found that the benefit-sharing was at the highest average. The evaluation, planning, decision-making, and operational aspects were on average, accordingly. The municipalities gave out the welfare

allowances on time, participated in discussion and decision-making on the issues related to the elderly welfare, opened the opportunities for the elders to design the appropriate curriculum for the elderly, and allowed the elderly to evaluate the activities after the project ended. 3) The principle of Tisikha (Threefold Training), overall was at a high level, and was found that Sila, precept aspect was at the highest average. The Samadhi, meditation, and Panna, wisdom aspects were at lesser averages, accordingly. The municipalities promoted the elderly to practice good behavior by promoting the worship of Buddha statues at 9 monasteries and promoted the elderly to have good physical and mental health, not be a burden to the families, help look after youngsters and society, and 4) findings from the hypothesis test were found that Administrative factor (X1), participatory factor (X2) and TiSikkha factor (X3), each factor had influenced on the elders' potentials at the municipalities in Lumpoon Province (Y), with the statistically significant level at 0.01.

Keywords: factors affecting; potentials; elderly

บทนำ

การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในทางพระพุทธศาสนาจะใช้หลักธรรมเป็นแนวทาง คือ หลักไตรสิกขา ซึ่งพระพุทธองค์ทรงแสดงหลักการศึกษาไว้ในพระไตรปิฎกว่า สิกขา 3 ประการ คือ 1) อธิศีลสิกขา 2) อธิจิตตสิกขา 3) อธิปัญญาสิกขา (อง.ติก. (ไทย) 20/87/312) ไตรสิกขา 3 ประการนี้ เป็นหลักเพื่อฝึกหัดอบรม กาย วาจา จิตใจ และปัญญาให้ยิ่งขึ้นไป จนบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) ซึ่งในการฝึกฝนอบรม เพื่อพัฒนาคนใน 3 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรม เรียกว่า ศีล พัฒนาด้านจิตใจ เรียกว่า สมาธิ และพัฒนา ด้านปัญญา เรียกว่า ปัญญา ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลมีการดำเนินชีวิตไปในวิถีที่ถูกต้องดีงาม โดยนำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาคน

จังหวัดลำพูน มีจำนวนผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) สูงเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศ และสูงเป็นอันดับ 2 ของภาค ซึ่งมีสัดส่วนการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จาก 65,950 คน หรือสัดส่วนร้อยละ 16.30 ของประชากรทั้งจังหวัดในปี พ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้น

เป็นร้อยละ 19.82 (80,468 คน) ในปี พ.ศ. 2559 และอยู่ในช่วงอายุ 60-69 ปี สูงถึงร้อยละ 60.88 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 70-79 ปี ร้อยละ 24.87 (สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน, 2562) จากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูน ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของเทศบาลทั้งในด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และบุคลากรที่ใช้เพื่อให้บริการแก่ผู้สูงอายุได้ไม่ทั่วถึง ขณะเดียวกัน จังหวัดลำพูน ยังมีปัญหาจากการที่จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุดในประเทศเป็นปีที่ 2 ในปี พ.ศ. 2557 คือ มีอัตรา 14.81 ต่อประชากรแสนคน หลังจากเมื่อปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมามีสถิติคนฆ่าตัวตายสูงสุดในประเทศ (ประภาส อุครานันท์, 2563)

จากสถานการณ์ของผู้สูงอายุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ด้วยจะก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกัน ปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ปัญหาความเสื่อมของร่างกายและโรคในผู้สูงอายุ ปัญหาสภาพจิตใจ ล้วนเป็นสิ่งที่บั่นทอนกำลังใจในการที่จะดำเนินชีวิตต่อไปของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาบูรณาการเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุให้มีศักยภาพใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยผู้สูงอายุต้องมีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรค ได้พักอาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี มีจิตที่เข้มแข็ง เบิกบาน แจ่มใส มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม และมีสติปัญญาในการคิดวิเคราะห์ มีความสามารถในการถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่สังคม ให้เกิดเป็นพลังต่อการดำเนินชีวิตและเกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวผู้สูงอายุ ต่อสังคม และต่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ศักยภาพผู้สูงอายุ ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุ ของเทศบาลในจังหวัดลำพูน ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเทศบาล 3 แห่ง คือ เทศบาลตำบลอุโมงค์ เทศบาลตำบลบ้านกลาง และเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน จำนวน 7,546 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562)

2. ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 380 ตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6 - 1.0 และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1971) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.982

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปชี้แจงรายละเอียดเบื้องต้นกับผู้บริหารของหน่วยงานทั้ง 3 แห่ง โดยแบบสอบถามในการวิจัยมีทั้งหมด 380 ชุด เมื่อผู้วิจัยได้ชี้แจงกับผู้บริหารของหน่วยงานทั้ง 3 แห่งแล้ว จึงเดินทางลงพื้นที่วิจัยเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับหน่วยงานทั้ง 3 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน ของปัจจัยการบริหาร แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นโดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านคน ด้านเงิน ด้านวัสดุ ด้านการจัดการ ด้านร่วมคิดร่วมวางแผน

ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติ ด้านร่วมรับผลประโยชน์ และด้านร่วมประเมินผล รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อ
ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน
โดยรวม (n = 380)

ข้อ	ปัจจัยการบริหาร	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านคน (Man)	3.84	0.56	มาก
2.	ด้านเงิน (Money)	3.44	0.43	ปานกลาง
3.	ด้านวัสดุ (Materials)	3.86	0.70	มาก
4.	ด้านการจัดการ (Management)	3.78	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.73	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.49) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า วัสดุ (Materials) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.70) รองลงมาคือ ด้านคน (Man) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.56) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.43) ในด้านเงิน (Money)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ โดยรวม
(n = 380)

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านร่วมคิดร่วมวางแผน	3.79	0.70	มาก
2	ด้านร่วมตัดสินใจ	3.78	0.88	มาก
3	ด้านร่วมปฏิบัติ	3.47	0.63	ปานกลาง
4	ด้านร่วมรับผลประโยชน์	3.92	0.57	มาก
5	ด้านร่วมประเมินผล	3.80	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.75	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.59) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.57) รองลงมาคือ ด้านร่วมประเมินผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.78) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.47$, S.D.=0.63) ในด้านร่วมปฏิบัติ

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยมีปัจจัยการบริหาร (X1) เป็นตัวแปรต้น และศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (Y) เป็นตัวแปรตาม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.803 ^a	0.644	0.643	0.37140

a. Predictors: (Constant), X1

ANOVA^b

Model		SS	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	94.417	1	94.417	684.478	0.000 ^a
	Residual	52.141	378	0.138		
	Total	146.558	379			

a. Predictors: (Constant); X1 b. Dependent Variable: Y

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	0.098	0.146		0.673	0.501
	X1	1.016	0.039	0.803	26.163	0.000

a. Dependent Variable: Y

จากผลวิเคราะห์ดังกล่าว ได้สมการการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย คือ

$$Y = 0.098 + 1.016 (X_1)$$

โดยมี F-test = 684.478, p-value = 0.000, R-Square = 0.644 (64.4%), $\beta = 0.803$

แสดงว่า ปัจจัยการบริหาร (X_1) มีอิทธิพลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่ง ปัจจัยการบริหาร (X_1) สามารถอธิบายความผันแปรของศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (Y) ได้ร้อยละ 64.4 โดยมีสัมประสิทธิ์ การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.803

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 หลักการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย โดยมีหลักการมีส่วนร่วม (X_2) เป็นตัวแปรต้น และศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (Y) เป็นตัวแปรตาม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.701 ^a	0.491	0.489	0.44433

a. Predictors: (Constant), X_2 b. Dependent Variable: Y

ANOVA^b

Model	SS	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	71.929	1	71.929	364.321	0.000 ^a
1 Residual	74.629	378	0.197		
Total	146.558	379			

a. Predictors: (Constant): X_2 b. Dependent Variable: Y

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.121	0.147		7.640	0.000
	X_2	.738	0.039	0.701	19.087	0.000

a. Dependent Variable: Y

จากผลวิเคราะห์ดังกล่าว ได้สมการการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย คือ

$$Y = 1.121 + 0.738 (X_2)$$

โดยมี F-test = 364.321, p-value = 0.000, R-Square = 0.491(49.1%), $\beta = 0.701$

แสดงว่า หลักการมีส่วนร่วม (X_2) มีอิทธิพลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่ง หลักการมีส่วนร่วม (X_2) สามารถอธิบายความผันแปรของศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน (Y) ได้ร้อยละ 49.1 โดยมีสัมประสิทธิ์ การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.701

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยสรุปตามปัจจัยแต่ละด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

1) ปัจจัยการบริหาร

จากการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัสดุ (Materials) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้าน คน (Man) ด้านการจัดการ (Management) และด้านเงิน (Money) ตามลำดับ ซึ่งการนำปัจจัยการบริหารมาใช้เพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดลำพูนนั้น จัดได้ว่า เทศบาลได้เลือกใช้เครื่องมือเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ปัจจัยการบริหารทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ภาณุภักดิ์ พิเศษสุกุลชัย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์รูปแบบการบริหารตามหลัก TQM เชิงพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) ถือได้ว่าเป็นการจัดการที่สำคัญยิ่งและช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการของผู้บริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง การบริหารตามหลัก TQM เน้นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพทั้งองค์กร โดยที่ทุกคนในองค์กรต้องมีส่วนร่วมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทั้งในด้านการบริหารองค์กร การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด การบริหารลูกค้า การบริหารบุคคล และการบริหารการเงิน

2) หลักการมีส่วนร่วม

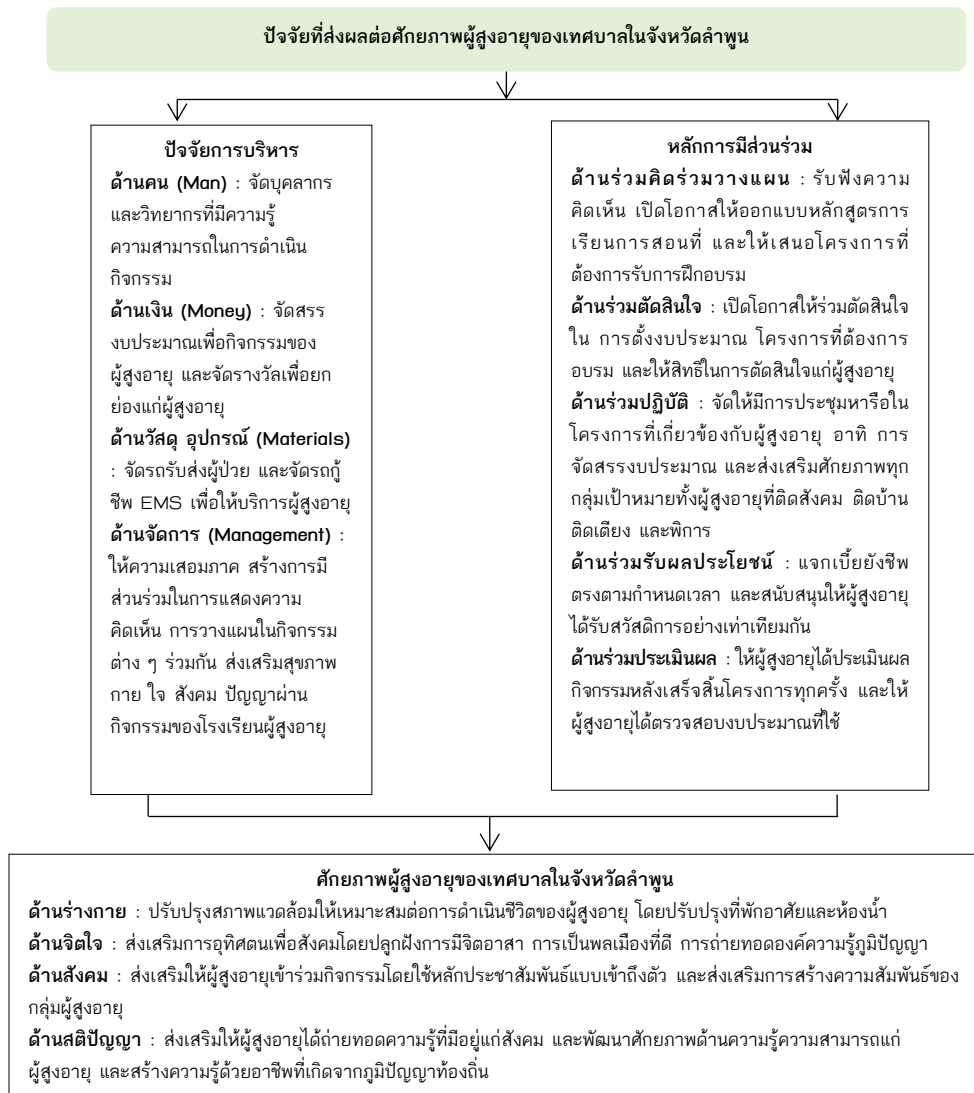
จากการที่ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านร่วมประเมินผล ด้านร่วมคิดรวมนววางแผน ด้านร่วมตัดสินใจ และด้านร่วมปฏิบัติ ตามลำดับ และการที่เทศบาลในจังหวัด

ลำพูนได้นำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุนั้น แสดงให้เห็นว่าเทศบาลได้ตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดที่ผู้สูงอายุพึงจะได้รับ และเห็นความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุกับเทศบาล โดยกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล อันจะเป็นการส่งเสริมที่ดีต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกร) (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการเสริมสร้างสุขภาวะและเครือข่ายทางสังคม เพื่อลดเหล้าบุหรี่เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสุขภาวะและเครือข่ายทางสังคมเพื่อลดเหล้าบุหรี่เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัดนนทบุรี ร่วมกับภาคีเครือข่าย อาทิ สาธารณสุขจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการให้คำปรึกษา การให้กำลังใจ การดูแลสุขภาพทั้งทางกายและทางใจ แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ติดเหล้า และบุหรี่ โดยผลที่ได้รับจากการรณรงค์ให้ประชาชนลด ละ เลิก เหล้า และบุหรี่ ผ่านกิจกรรม “อธิษฐานจิตเข้าพรรษา ลด ละ เลิก เหล้า บุหรี่ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา” นั้น ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐ ควรส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ อาทิ การสร้างหลักประกันเงินออม เงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุ

2. ภาครัฐ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับเทศบาลเพื่อความเป็นเอกภาพในการจัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่มีความต้องการอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติการ

1. ภาครัฐ ควรเตรียมการจัดสรรบุคลากรเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานดูแลผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี ทั้งนี้ ภาครัฐควรใช้สถิติแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นเพื่อคำนวณสัดส่วนจำนวนบุคลากรต่อจำนวนผู้สูงอายุที่ต้องดูแล

2. ภาครัฐ ควรเปิดช่องทางและสนับสนุนงบประมาณการให้เงินกู้ยืมแก่ผู้สูงอายุเพื่อนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดลำพูนเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่อื่นซึ่งเป็นพื้นที่ชนบท หรือกิ่งเมืองกิ่งชนบท ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย

2. การวิจัยในครั้งต่อไปควรจัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). สถิติผู้สูงอายุ. สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <http://www.dop.go.th/th/know/1/238>

ประภาส อุครานันท์. (2563). เผยตัวเลขคนลำพูนฆ่าตัวตายสูงสุดในไทย. สืบค้น 6 มกราคม 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/603073>

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงุโร). (2562). การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการเสริมสร้าง
สุขภาวะและเครือข่ายทางสังคม เพื่อลดเหล้าบุหรี่เชิงพุทธบูรณาการในจังหวัด
นนทบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(4), 1-12.
- พิรญาณ์ โคตรชมภู. (2561). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเชิงพุทธบูรณาการ* (ดุขฎี
นิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภานุฤฎี พิธิษฎ์สกุลชัย. (2560). *วิเคราะห์รูปแบบการบริหารตามหลัก TQM เชิงพุทธ*
(ดุขฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ*
ราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน. (2562). *วิเคราะห์และสรุปสถานการณ์ผู้สูงอายุของจังหวัด*
ลำพูน. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2562, จาก http://lamphun.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=431:20-9-60-10-44&catid=113&Itemid=614